

Parlamentul
Republicii Moldova

OG nr. 646
17 noiembrie 2022

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ la proiectul de lege cu privire la serviciile alternative de îngrijire a copilului (nr. 389 din 26.10.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și menționează următoarele considerente.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, în temeiul art. 73 din Constituție și art. 47 alin. (1) al Regulamentului Parlamentului.

2. Proiectul de lege reglementează crearea și funcționarea serviciilor alternative de îngrijire a copilului cu vârstă până la 3 ani, prin determinarea cerințelor, sarcinilor și responsabilităților prestatorilor de servicii alternative de îngrijire a copilului, modului de organizare și desfășurare a acestora, tipurile serviciilor alternative de îngrijire a copilului, precum și supravegherea și protecția beneficiarilor acestor servicii.

Scopul proiectului îl constituie crearea mecanismului de implementare a prevederilor art. 10 alin.(1) lit. c¹) din Codul Muncii al Republicii Moldova, sporind astfel, rata de participare a femeilor/reprezentanților legali ai copilului pe piața muncii, fapt ce va permite reconcilierea vieții profesionale cu cea personală.

3. Prin natura reglementărilor, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Ținând cont de obiectul de reglementare al proiectului de lege, relevăm că pe lângă avizul Guvernului Republicii Moldova care va cuprinde opiniile Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Sănătății și Ministerului Finanțelor, este necesară

efectuarea expertizei anticorupție de către de Centrul Național Anticorupție, potrivit art. 35 alin.(1) din Legea nr. 100/2017.

5. Totodată, în cazul autorităților publice, sunt necesare să fie prevăzute anual în legea bugetului, cheltuielile ce țin de organizarea și remunerarea îngrijitorului/îngrijitoarei de copil calificat/ă pentru achiziționarea serviciului respectiv de către autoritățile publice.

6. De asemenea, menționăm că, în conformitate cu prevederile statuate la articolele 25 alin.(2), 34 alin.(4) și 40 lit.b) din Legea nr. 100/2017 se impune efectuarea analizei impactului de reglementare la proiectul de lege, cu remiterea dosarului spre expertiză grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.

7. Deși Nota informativă alăturată la proiect stabilește că acesta a fost elaborat în concordanță cu Directiva (UE) 2019/1158 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată a părinților și îngrijitorilor și de abrogare a Directivei 2010/18/UE a Consiliului, constatăm că, obiectul de reglementare al proiectului este diferit de cel al actului UE. Însă, ținând cont de informația expusă în Nota informativă, sub aspectul coerenței și concordanței proiectului de lege cu actul menționat, considerăm oportun avizarea proiectului de lege de către Centrul de Armonizare a Legislației, în temeiul articolelor 31 și 36 din Legea nr. 100/2017.

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

1. Potrivit obiectului de reglementare al proiectului de lege, beneficiar al serviciului alternativ de îngrijire a copilului reprezintă copilul cu vârsta de până la 3 ani, care nu este încadrat în instituția de învățământ antepreșcolar.

Este de notat că, urmare a modificărilor operate la art. 23 din Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 prin Legea nr. 46/2022, *serviciile de îngrijire a copiilor cu vârsta de până la 3 ani pot fi oferite de către angajatori în beneficiul salariaților, la nivel de unitate, cu suportarea cheltuielilor aferente din mijloacele unității respective, conform cadrului normativ aprobat de Guvern.*

Consecvent, subliniem că, art. 20 alin.(1) lit.a) și art. 23 alin.(2) din Codul Educației al Republicii Moldova, stabilește expres că educația timpurie cuprinde două cicluri:

- a) educația antepreșcolară, pentru copii cu vârsta de la 0 la 2 ani;
- b) învățământul preșcolar, pentru copii cu vârsta de la 2 la 6(7) ani.

Adițional, reținem că vârstele specifice educației timpurii au fost modificate prin Legea nr. 269/2018 pentru modificarea Codului Educației al Republicii Moldova nr.152/2014. Respectiv, vârsta grupelor antepreșcolare „de la 0 la 3 ani” a fost modificată „de la 0 la 2 ani”, iar vârsta pentru grupele preșcolare s-a extins „de la 3 la 6(7) ani” la „de la 2 la 6(7) ani”. Potrivit Notei informative la proiectul devenit Legea nr. 269/2018, scopul acestuia l-a constituit reglementarea accesului copiilor de la vârsta de doi ani la serviciile de educație preșcolară, în vederea respectării principiului de sprijinire a echilibrului dintre viața profesională și cea

personală a părinților și persoanelor cu responsabilități de îngrijire a copilului, prevăzute de Pilonul european al drepturilor sociale.

Reieșind din motivele ce au determinat modificarea art. 20 alin.(1) lit.a) și art. 23 alin.(2) din Codul Educației, constatăm că, proiectul stabilește norme care asigură și facilitează încadrarea în câmpul muncii a părinților și persoanelor cu responsabilități de îngrijire a copilului. Însă, proiectul nu reglementează cerințe distincte pentru copii cu vârsta de la 0 la 2 ani și de la 2 la 3 ani. Or, ținând cont de particularitățile specifice vârstei copilului, serviciile alternative de îngrijire a copilului trebuie să difere.

Suplimentar menționăm că, vârsta minimă pentru prestarea serviciului prevăzut de art. 5 alin.(1) lit. a) și lit.c) din proiect este inerentă pentru a fi stabilită. În caz contrar, proiectul urmează a fi completat în mod expres cu norme ce ar asigura prestarea serviciului pentru copii în funcție de vârsta beneficiarului de serviciu: nou născut -1 an, 1-2 ani, 2-3 ani.

2. La **art. 1 alin.(1)** din proiect se recomandă substituirea sintagmei „*cadru general*” în „*cadru juridic*” sau „*cadru normativ*”, în scopul respectării prevederilor consemnate la art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, care stabilește că terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative.

3. Noțiunea de „*reprezentant legal*” prevăzută la **art. 2** din proiect se referă și la autoritatea desemnată, conform legii, să apere drepturile și interesele legitime ale copilului și să acționeze în numele copilului în materie de protecție, siguranță, ocrotire a sănătății, educație, proprietate și în alte domenii. În situația de referință, reieșind din obiectul de reglementare prevăzut la art. 1 alin.(2) din proiect, constatăm că serviciile alternative de îngrijire a copilului sunt organizate pentru copiii în vârstă până la 3 ani care nu sunt instituționalizați, prin urmare termenul de „*autoritate*” urmează a fi exclus.

4. Proiectul nu prevede ca în cazurile organizării serviciilor alternative de îngrijire a copilului prevăzute la art.5 alin.(1) lit. a) și lit.c), cerința ca persoana juridică care evoluează în calitate de prestator al serviciului alternativ de îngrijire a copilului să dispună de un medic (persoană cu studii medicale) fie angajată, fie contractată responsabilă de sănătatea copiilor în timpul cât aceștia beneficiază de serviciul de îngrijire.

5. La art. 7 alin.(5) din proiect, cuvântul „*părinților*” se va substitui cu noțiunea de „*reprezentantului legal*”, care o cuprinde și pe cea de părinte al copilului, conform art. 2 din proiect care reglementează sensul noțiunilor de bază utilizate în proiect.

6. La art. 14 alin. (3) lit. a) din proiect, este prevăzut că *activitatea de îngrijitor/îngrijitoare de copii calificat/ă se desfășoară prin obținerea patentei de întreprinzător cu încheierea unui contract de prestări servicii direct cu reprezentantul legal al copilului, persoană fizică.*

Cu titlu de informare menționăm că, în Parlament se află în procedură legislativă proiectul de lege nr.390 din 26.10.2022 care prevede modificări la Legea nr.93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător, în sensul completării anexei la legea vizată cu două poziții noi: 2.52. *Servicii de îngrijire alternativă a copilului: servicii de îngrijire individualizată a*

copilului și 2.53. Servicii de îngrijire alternativă a copilului: servicii de îngrijire a copilului de tip familial.

Remarcăm că, la momentul actual, în anexa la Legea nr.93/1998 se conține poziția 2.33. care stabilește ca gen de activitate „serviciile de guvernant/ă”. Cu toate că legislația în vigoare nu definește noțiunea de „servicii de guvernant/ă”, potrivit definiției Dicționarului explicativ „Guvernantă este persoană angajată pentru supravegherea, creșterea și educarea în familie a copiilor”. În acest sens, observăm o coincidență a activităților menționate, motiv pentru care recomandăm examinarea necesității menținerii pct.2.33 în anexa la Legea nr.93/1998, în scopul eliminării neclarităților ce pot apărea la implementarea legii.

7. La art. 17 alin.(1) lit. g) din proiect, printre atribuțiile îngrijitorului/îngrijitoarei de copii calificat/ă se identifică și atribuția „*organizează cu copilul activități recreative și ludice, conform particularităților individuale și de vârstă*”. Subliniem că, cuvântul „*ludice*” nu-și găsește expresie în terminologia constantă utilizată în alte acte normative, fapt care vine în contradicție cu prevederile consemnate la art. 54 alin.(1) lit.c) din Legea nr. 100/2017, motiv pentru care recomandăm substituirea acestuia.

8. **Art. 19 lit. f)** din proiect stabilește că *îngrijitorul/îngrijitoarea are obligația de a informa reprezentantul legal al copilului despre suspiciunile în legătură cu existența unei situații de abuz sau de neglijare a copilului*. În situația de referință, constatăm că norma nu este clară, or, potrivit art. 2 din proiect, reprezentantul legal este părintele copilului, obligat să apere interesele acestuia. În plus, nu este clar din partea cui pot apărea situații de abuz sau de neglijare a copilului, fapt pentru care este necesară concretizarea normei.

De asemenea, la **lit. i)** al aceluiași articol, se recomandă de a substitui cuvântul „*privind*” cu cuvântul „*despre*” sau cu cuvintele „*cu referire la*”, întrucât redacția actuală creează confuzie.

Norma de la **lit. l)** din art. 19, necesită a fi revizuită, pentru a stabili expres că notificarea respectivă are ca efect suspendarea sau încetarea prestării serviciului în condițiile stabilite de art. 21 din proiect. În acest context, recomandăm completarea art. 21 cu un alineat nou ce ar prevedea suspendarea activității de îngrijitor până la elucidarea circumstanțelor cazului, fapt care asigură coerența, consecutivitatea și corelarea normelor potrivit principiilor de legiferare statuate la art. 3 alin.(1) lit. d) și alin.(4) lit. a) din Legea nr. 100/2017.

Cuvântul „*crimă*” propunem a fi substituit cu cuvântul „*infracțiune*”, în vederea respectării prevederilor art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017, întrucât Codul Penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 operează cu această noțiune.

9. La **art. 21** din proiect sunt prevăzute cazurile în prezența cărora activitatea de îngrijitor/îngrijitoare de copii calificat/ă fie se suspendă, fie încetează. Totodată, subliniem că, art. 16 alin.(2) din proiect stabilește exhaustiv restricțiile de desfășurare a activității nominalizate. Este de notat că, deși norma enunțată *supra* poartă caracter prohibitiv, prevederile art.

21 nu prevăd suspendarea sau încetarea activității respective. Din acest considerent, recomandăm reevaluarea temeiurilor de suspendare/încetare a activității de îngrijitor/îngrijitoare de copii calificat/ă în scopul asigurării interesului superior al copilului la un mediu sănătos și prietenos și corelarea acestor prevederi cu art.9 din Legea cu privire la patenta de întreprinzător nr. 93/1998.

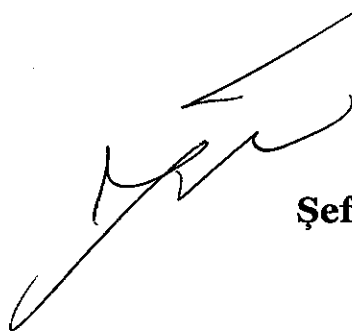
10. La **art. 23** din proiect, sugerăm completarea drepturilor beneficiarilor de serviciu, în vederea protejării copilului atât din punct de vedere fizic, cât și psihologic/educativ, pentru a asigura creșterea armonioasă a acestuia în timpul beneficierii de serviciile alternative de îngrijire, cum ar fi cultivarea valorilor agreeate de reprezentanții legali ai copilului.

Totodată, cuvântul „*minori*” de la litera c) al aceluiași articol, propunem să fie substituit cu cuvântul „*copilului*”, în vederea respectării cerințelor consemnate la art. 54 alin.(1) lit. c) din Legea nr. 100/2017.

11. La **art. 25 lit. h)** din proiect, este prevăzută obligația reprezentantului legal de a informa îngrijitorul/îngrijitoarea de copii calificat/ă despre instalarea sistemelor de supraveghere video/audio la domiciliu/reședința copilului. Ținând cont că, interesul copilului (în special viața și sănătatea acestuia, imposibilitatea de a se exprima) este net superior celorlalte valori, recomandăm excluderea acestei obligații, întrucât, beneficiarul de serviciu este tratat pe poziție de inegalitate juridică, în raport cu prestatorul de serviciu, or, completarea literei h) cu textul „cu excepția cazurilor când în comportamentul copilului se atestă modificări sau pe corpul acestuia au fost depistate urme de violență fizică”.

Fără a diminua importanța și necesitatea proiectului de lege avizat, menționăm că în vederea neadmiterii unor tălmăciri diferite și contradictorii la aplicare, proiectul necesită a fi revizuit în vederea încadrării conceptuale eficiente în câmpul normativ existent, precum și din considerente de redactare cu respectarea tehnicii legislative.

Oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală

Ex.: Olga Barbălată,
tel. 820-183